

Julian Sulowski

"Der Geist macht lebendig : Hilfen für
Betrachtung und Gebet", Heinz
Schürmann, Freiburg-Basel-Wien
1972 : [recenzja]

Collectanea Theologica 44/4, 222

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Heinz SCHÜRMAN, *Der Geist macht lebendig. Hilfen für Betrachtung und Gebet*, Freiburg-Basel-Wien 1972, Verlag Herder, s. 163.

Znany biblista z Erfurtu daje się poznać poprzez tę książeczkę jako człowiek o głębokiej zażyłości z klasyczną tradycją modlitwy, zharmonizowaną u niego ze znakomitą znajomością Pisma świętego. Zebrał on w niej schematy różnych rekolekcji, które prowadził dla duchownych i świeckich w latach 1967—72. Autor zgodnie z postulatem bibliistyki, domagającym się uszanowania głównej myśli teologicznej poszczególnych ewangelistów, nie zastosował w swych schematach harmonizacji z wielu ewangelii, ale oparł się jedynie na ewangelii św. Jana. Jego zdaniem, Chrystus poszczególnych ewangelii i pism apostołskich ukazuje się nieco inny, choć ten sam. Ewangelie są bowiem świadectwem różnych spotkań z Chrystusem, które były uwarunkowane sytuacją poszczególnych Kościołów oraz możliwością zrozumienia przez bezpośrednich adresatów. Spotkania z Chrystusem wielu świętych również nie były jednakowe. Inne było spotkanie tego samego Chrystusa u św. Benedykta, Franciszka, Dominika, Ignacego, Jana od Krzyża, Franciszka Salezego czy Charles de Foucaulda. Kto zagłębi się w duchowne czytanie (*lectio divina*) ewangelii świętego Jana, może dojść do specyficznego spotkania z Chrystusem, które różni się od innych (s. 6).

Schürmann trzyma się schematu książeczki ćwiczeń świętego Ignacego Loyoli, gdyż jego metodą kierował się w prowadzonych przez siebie rekolekcjach zamkniętych. Rozważania niniejsze były przemodłone i niejako zweryfikowane w konkretnych spotkaniach z Chrystusem. Otóż w metodzie św. Ignacego ćwiczący się wznosi się coraz wyżej ku miłości Boga, który wychodzi mu na spotkanie w Jezusie. Ta miłość wyrwa ćwiczącego się z wszelkiego grzechu i z grzesznego samousprawiedliwienia się własnego. To jest przedmiotem pierwszego „tygodnia” ćwiczeń. Ta sama miłość Boża poprzez przeżycie uzyskanego przebaczenia budzi u ćwiczącego się wspańiałość do bezwarunkowego naśladowania Chrystusa w służbie braciom (przedmiot II „tygodnia”), aż do *magis* w naśladowaniu Chrystusa dźwigającego krzyż i umęczonego (przedmiot III „tygodnia”) i do zjednoczenia w miłości z Ojcem Jezusa Chrystusa w spotkaniu ze Zmartwychwstałym, który daje nam swego Ducha (przedmiot IV „tygodnia”).

Wybór i porządek perykop podporządkował autor właśnie logice książeczki ćwiczeń. Jego zdaniem proces wchodzenia w zażyłość z Chrystusem, dokonujący się poprzez całkowite zdanie się na Chrystusa objawiającego się w ewangeliach, przebiega zwykle poprzez te cztery stopnie, które odpowiadają czterem tygodniom książeczki ćwiczeń. Także forma poszczególnych rozważań została podyktowana formą ćwiczeń ignacjańskich. Trzymając się wskazówek św. Ignacego Schürmann świadomie nie stara się wyczerpać całej treści perykop lub dokonać pełnej aktualizacji, lecz podaje jedynie punkty do rozważania.

Na szczególną uwagę zasługuje wprowadzenie do czterech stopni duchownego czytania Pisma świętego (s. 15—40): zwykle czytanie z wiarą, czytanie medytacyjne, czytanie modlitewne i czytanie kontemplacyjne. W tym wprowadzeniu autor znakomicie uczy poprawnego czytania tekstów świętych, a zwłaszcza umiejętności nowego pojmowania własnego życia i przekształcania go na wzór „obrazu Boga niewidzialnego” — Jezusa Chrystusa.

Ci, którzy odprawiają ćwiczenia ignacjańskie, mogą w nie włączyć punkty w ujęciu Schürmanna. Teoretycy ćwiczeń duchownych, mistrzowie nowicjatów i rekolekcjoniści mogliby z tej książeczki wiele skorzystać przede wszystkim dla poprawnego aktualizowania ewangelii, bez fałszywych przystosowań, czyli zgodnie z myślą teologiczną zamierzoną przez autorów natchnionych i przez Boga.

Ks. Julian Sulowski SJ, Warszawa